

BẢO TÀNG HẢI PHÒNG

50 năm xây dựng và phát triển

NGUYỄN PHÚC THỌ *

Bảo tàng Hải Phòng là bảo tàng khảo cứu địa phương ra đời sớm nhất ở nước ta. Việc xây dựng Bảo tàng được chuẩn bị từ ngay sau ngày giải phóng Hải Phòng (13/5/1955). Ngày 20/12/1959 Bảo tàng được khánh thành- kể từ đó, ngày 20/12/1959 cũng được xác định chính thức là ngày thành lập Bảo tàng.

Năm mươi năm qua, Bảo tàng Hải Phòng không ngừng phấn đấu vươn lên, tích cực đóng góp vào việc phục vụ nhiệm vụ chính trị, văn hoá, xã hội của thành phố, giới thiệu với nhân dân Hải Phòng, các tỉnh bạn, khách quốc tế về truyền thống lịch sử- cách mạng, truyền thống và bản sắc văn hoá của vùng đất và người Hải Phòng. Thành tựu ấy được thể hiện ở những mặt hoạt động nổi bật mang tính truyền thống và đều in dấu ấn phát triển về nghiệp vụ chuyên môn của đội ngũ những người làm công tác bảo tàng cũng như sự đóng góp của nhân dân thành phố, của nhiều nhà khoa học trong và ngoài thành phố. Đó là việc tổ chức tốt các hoạt động nghiệp vụ bảo tàng: nghiên cứu- sưu tầm, kiểm kê- bảo quản, trưng bày- truyền truyền và nghiệp vụ bảo vệ, phát huy giá trị di tích. Bảo tàng Hải Phòng đã tổ chức nghiên cứu về vùng khí hậu, đất đai, thổ nhưỡng, các di tích khảo cổ, các di tích lịch sử văn hoá và cách mạng ở Hải Phòng. 50 năm

qua, các thể hệ cán bộ Bảo tàng Hải Phòng đã tận tụy sưu tầm gần 20 nghìn hiện vật, đặc biệt là những hiện vật về lịch sử, những di vật khảo cổ chứng minh nền văn hoá lâu đời của Hải Phòng, giúp việc nghiên cứu khoa học và giáo dục khoa học có hiệu quả. Các hiện vật này được kiểm kê, bảo quản đảm bảo tính pháp lý và khoa học: Bảo tàng Hải Phòng đã vào sổ kiểm kê bước đầu 154.497 tư liệu, 29.381 phim ảnh phản ánh về nhiều giai đoạn lịch sử, chứa đựng nhiều nội dung phong phú và đa dạng, phục vụ công tác trưng bày, nghiên cứu khoa học, cung cấp nhiều tư liệu, hình ảnh cho sinh viên, nghiên cứu sinh bảo vệ thành công nhiều luận văn, luận án khoa học. Cùng đó, với 17 phòng trưng bày cố định, Bảo tàng đã giới thiệu một cách khái quát nhất về thiên nhiên, lịch sử văn hoá- xã hội của Hải Phòng. Bên cạnh đó, Bảo tàng Hải Phòng còn trưng bày các chuyên đề nhằm giới thiệu với nhân dân một số đề tài của Trung ương và tỉnh bạn, giúp người xem hiểu rõ hơn về truyền thống lịch sử- văn hoá, truyền thống cách mạng của quê hương, đất nước.

Trong những năm gần đây, Bảo tàng Hải Phòng phối hợp với các bảo tàng Trung ương và địa phương (Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Bảo tàng Văn hoá các dân tộc Việt Nam, Bảo tàng Lịch sử Quân sự Việt Nam, Bảo tàng Lịch sử Việt Nam- Thành phố Hồ Chí Minh...) trưng bày một số chuyên đề với các bộ sưu tập

* GIÁM ĐỐC BẢO TÀNG HẢI PHÒNG

hiện vật độc đáo, đặc sắc, thu hút nhiều nhà khoa học, đông đảo quần chúng nhân dân và học sinh đến tham quan, nghiên cứu, học tập, đem lại cho người xem những kiến thức bổ ích.

Năm 2003, Bảo tàng Hải Phòng tham gia trưng bày chuyên đề "Một số di vật khảo cổ Hải Phòng" tại Bảo tàng Văn hoá các dân tộc Việt Nam, giới thiệu với đồng bào các dân tộc các tỉnh Thái Nguyên, Bắc Cạn và một số tỉnh lân cận, thu hút được hơn 40 nghìn lượt khách tham quan, đem lại hiệu quả cao trong công tác nghiên cứu và giáo dục, giúp nhân dân tỉnh bạn hiểu hơn về Hải Phòng, một thành phố có lịch sử và văn hoá lâu đời, với nhiều mốc lịch sử, nhiều di tích thời tiền sử và các thời kỳ sau này, tiêu biểu cho các giai đoạn phát triển quan trọng của đất nước.

Đặc biệt, năm 2007 Bảo tàng Hải Phòng đã phối hợp với Bảo tàng Incheon (Hàn Quốc) tổ chức cuộc triển lãm giới thiệu lịch sử và các di sản văn hoá Hải Phòng tại Incheon. Tại cuộc triển lãm này, Bảo tàng Hải Phòng đã giới thiệu với du khách Hàn Quốc hơn 200 hình ảnh, 182 hiện vật và sưu tập hiện vật gốc quý hiếm về cảnh quan thiên nhiên, tiềm năng xã hội- nhân văn, truyền thống văn hoá đặc sắc của con người và mảnh đất Hải Phòng. Thành công của đợt triển lãm di sản văn hoá Hải Phòng tại Incheon không chỉ góp phần tăng cường tình hữu nghị, hiểu biết lẫn nhau giữa hai thành phố kết nghĩa Hải Phòng- Incheon và hai dân tộc Việt- Hàn, mà còn mở ra khả năng hợp tác trao đổi, giao lưu văn hoá và phát triển du lịch sinh thái, nhân văn giữa Hải Phòng và Incheon.

Công tác trưng bày- tuyên truyền của Bảo tàng luôn chú trọng tới các hoạt động củng cố, bổ sung, chỉnh lý hệ thống trưng bày, trưng bày lưu động, trưng bày chuyên đề, giúp các địa phương trưng bày nhà truyền thống. Những hoạt động này đã đóng góp một phần quan trọng để cơ quan hoàn thành tốt các nhiệm vụ chính trị, tư tưởng, văn hoá cũng như thực hiện tốt các chức năng nghiên cứu và giáo dục khoa học, cung cấp thông tin cho đối tượng công chúng.

Hoạt động nghiệp vụ bảo vệ và phát huy giá trị di tích của Bảo tàng cũng là một lĩnh vực

thu được những kết quả tích cực. Những năm qua, Bảo tàng đã hết sức chú trọng nâng cao chất lượng và hiệu quả của công tác khảo sát, lập hồ sơ khoa học để xếp hạng di tích, công tác tu bổ, tôn tạo và quản lý phát huy tác dụng các di tích. Đến nay, Hải Phòng đã có trên 100 di tích lịch sử văn hoá, kiến trúc nghệ thuật, danh lam thắng cảnh được Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch xếp hạng cấp quốc gia, hơn 200 di tích cấp thành phố. Công tác lập hồ sơ khoa học di tích của Bảo tàng được các cơ quan quản lý chuyên ngành cấp trên đánh giá là một trong những đơn vị làm khá nghiêm túc, khoa học. Bảo tàng Hải Phòng là một trong những bảo tàng tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đầu tiên trong cả nước hoàn thành tổng kiểm kê hiện vật tại các di tích xếp hạng cấp quốc gia và cấp thành phố, làm cơ sở cho việc quản lý, giữ gìn và phát huy giá trị các di sản văn hoá trên địa bàn thành phố. Bảo tàng đặc biệt quan tâm tới việc quản lý, tu bổ, tôn tạo và phát huy tác dụng các di tích đã được xếp hạng, góp phần gìn giữ, bảo vệ tốt các di sản văn hoá của cha ông để lại. Nhiều di tích của Thành phố đã được Nhà nước quan tâm đầu tư kinh phí hàng chục tỉ đồng để tu bổ như đình Kiến Bái, đình Hàng Kênh, đình Kinh Giao, từ Lương Xâm...

Cùng với quá trình đổi mới, phát triển và hội nhập quốc tế của đất nước, Hải Phòng đang chuyển mình trong công cuộc công nghiệp hoá, hiện đại hoá để trở thành một trung tâm công nghiệp, thương nghiệp, cảng biển hiện đại. Trước yêu cầu phát triển của thành phố, các lĩnh vực văn hoá, thể thao và du lịch, trong đó có lĩnh vực bảo vệ, phát huy giá trị di sản văn hoá dân tộc ngày càng đóng vai trò quan trọng trong quá trình phát triển kinh tế, xã hội của thành phố.

Với kinh nghiệm/truyền thống 50 năm xây dựng và trưởng thành, trước yêu cầu mở cửa về kinh tế của thành phố, trong những năm tới, trên cơ sở bám sát nghị quyết IX của Thành uỷ (khoá 11) "Nâng cao và đẩy mạnh hoạt động của bảo tàng thành phố, góp phần giáo dục truyền thống cho các tầng lớp nhân dân, nhất là thế hệ trẻ", thực hiện tốt nghị quyết 32 của

Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển thành phố Hải Phòng, bám sát chương trình hành động của Đảng bộ thành phố thực hiện kết luận Hội nghị Trung ương X (khoá IX), tiếp tục thực hiện nghị quyết Trung ương 5 (khoá VIII) về "Xây dựng và phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc", Bảo tàng Hải Phòng xác định, định hướng hoạt động tập trung vào các hướng chính: tăng cường quản lý và đầu tư cho công tác bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hoá trên địa bàn thành phố bằng việc xây dựng dự án tổng thể quy hoạch bảo tồn tu bổ, trùng tu, tôn tạo, khai thác phát huy di tích vật thể và các giá trị văn hoá phi vật thể; tăng cường ứng dụng công nghệ mới trong các hoạt động của các di tích và bảo tàng, triển khai tư liệu hoá các sự kiện lịch sử tự nhiên và lịch sử xã hội bằng các bộ sưu tập hiện vật gốc, triển khai ứng dụng công nghệ tin học, quản lý hiện vật trong công tác kiểm kê, bảo quản. Đặc biệt, Bảo tàng sẽ tập trung xây dựng và triển khai dự án "Cải tạo, nâng cấp, đổi mới hệ thống trưng bày Bảo tàng Hải Phòng". Để thực hiện tốt nhiệm vụ được giao, Bảo tàng nhất thiết phải đổi mới nội dung

và các hình thức hoạt động để tăng sức thu hút đối với mọi tầng lớp nhân dân, với các thiết chế văn hoá khác; thực hiện tốt chủ trương xã hội hoá các hoạt động bảo tồn, bảo tàng theo hướng tạo ra những sản phẩm văn hoá có giá trị phục vụ nhu cầu lành mạnh của toàn xã hội, đưa các sản phẩm bảo tàng đến công chúng. Đó cũng là cơ sở để Bảo tàng tiếp nhận được sự ủng hộ về nhân lực, trí tuệ, kinh phí của các tầng lớp nhân dân cho việc đổi mới, nâng cao chất lượng các mặt hoạt động của bảo tàng, tăng cường các hoạt động hợp tác để đáp ứng yêu cầu của sự phát triển bền vững.

Tự hào với những thành tích đạt được trên chặng đường đã qua, đội ngũ cán bộ công chức Bảo tàng Hải Phòng chắc chắn sẽ toàn tâm, toàn ý với sự nghiệp, định ra những bước đi thích hợp, phát huy nội lực để thực hiện tốt nhiệm vụ của mình, đưa sự nghiệp bảo tồn và phát huy giá trị các di sản văn hoá không ngừng phát triển, xứng đáng với những phần thưởng cao quý mà Đảng và Chính phủ đã trao tặng./

N.P.T

Lễ hội đền Lương Xâm, Hải Phòng - Ảnh: Trần Phương